

ВЛИЯНИЕТО НА КОРПОРАТИВНАТА СОЦИАЛНА ОТГОВОРНОСТ ВЪРХУ РАБОТЕЩИТЕ В МИННАТА ИНДУСТРИЯ

Весела Петрова

Минно-геоложки университет „Св. Иван Рилски“, 1700 София, vessela.st@gmail.com

РЕЗЮМЕ. През последните години минната индустрия обръща поглед все повече в посока въпроси, свързани с устойчиво развитие и корпоративна социална отговорност. В този смисъл компаниите изготвят различни концепции и участват в дейности, свързани с тези понятия. Статията представя резултатите от количествено изследване, проведено сред служителите на две от водещите минни предприятия в България и по-конкретно върху нагласата им по отношение на дейностите свързани с КСО и техните работодатели.

Ключови думи: корпоративна социална отговорност; служители; минна индустрия

THE IMPACT OF CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY ON EMPLOYEES IN THE MINING INDUSTRY

Vessela Petrova

University of Mining and Geology "St. Ivan Rilski", 1700 Sofia, vessela.st@gmail.com

ABSTRACT. In recent years, the mining industry looks increasingly towards the issues related to sustainable development and corporate social responsibility. Because of that, the companies make different concepts and participate in activities related to these concepts. The article presents the results of a quantitative survey conducted among employees of two leading mining companies in Bulgaria and in particular on their attitude, regarding the activities related to CSR and their employees.

Keywords: corporate social responsibility; employees; mining industry

Ако през последните години понятието корпоративна социална отговорност се считаше за непопулярно в България, то днес сме свидетели на значително увеличение на интереса от страна на обществото по въпроси, свързани с устойчивото развитие. Тази тенденция засяга, както служителите, които са пряко заинтересовани, така и компаниите, от които зависи внедряването на такива политики. Днес концепцията за устойчиво развитие и корпоративна социална отговорност присъства не само в научната литература, но и в етичния кодекс на редица корпорации. Все повече фирми използват термините и в годишните си доклади, в които описват въздействието си върху различните заинтересовани страни и околната среда.

Тези формулировки имат особено значение в минната индустрия, която е съществена за местната икономика в области, богати на минерални залежи. Именно тези дейности традиционно се възприемат от обществото като дейности, които имат негативно въздействие върху околната среда и рискови условия на труд. Говорейки за минна индустрия, винаги изникват въпроси, свързани с отпадъците, замърсяването, здравословните и безопасни условия на труд. В тази връзка все повече минни компании въвеждат системи за качество, околна среда и управление на здравето и безопасността. Към този момент корпоративната социална отговорност е успешно интегрирана в

мисията, ценностите и стратегията на по-големите минни компании.

Проучванията по отношение на ползите от внедряването на корпоративна социална отговорност показват увеличаване на продажбите и пазарния дял, укрепване на марката, подобряване на корпоративния имидж и влияние, увеличаване способността за привличане на служители, намаляване оперативните разходи и т.н. Целта на тази статия е да проучи и анализира разбирането и нагласите на служителите и да се оцени отношението им в посока корпоративна социална отговорност, дейностите, свързани с нея, както и критериите, които изграждат образа на един отговорен работодател. За осъществяване на целта е разработена анкетна карта, изпратена в две от водещите минни компании на територията на Република България.

Дори и само в научната литература, малко внимание е отделено на отношението на служителите към корпоративната социална отговорност. Настоящото проучване взема под внимание оценката на нивото на разбиране на дейностите по КСО, тяхното значение и нивото на участие на служителите.

Метод на изследване

Въпросникът измерва нагласите на служителите по отношение на корпоративната социална отговорност. За целта се използва Ликертовата скала, скалата на Осгуд, както и отворени въпроси, на които служителят свободно може да изложи вижданията си. Състои се от две части: (1) въпроси, които имат за цел да се установи степента, в която служителите са запознати с дейностите по корпоративна социална отговорност разработена от техния работодател и (2) демографски въпроси. Важен аспект на това изследване е да се уточни кой "работещ/служител" ще бъде анкетиран. В това проучване не се включват служителите от средно и високо ниво на управление, защото именно това са хората, които могат да променят резултатите от проучването, тъй като те са включени в процеса на вземане на решения, и имат склонността да защитят корпоративната култура. Въпросникът е попълван основно от работещите на терен, в производството. Част от анкетните карти са попълнени и от служители в администрацията.

Таблица 1

Пол (n = 145, 24 липсващи)	
Мъже	55 %
Жени	28 %
Общо	83 %
Възраст (n = 145, 31 липсващи)	
21 – 26	5 %
27 – 32	12 %
33 – 38	12 %
39 – 44	21 %
45 – 50	17 %
51 - 56	8 %
57 - 63	4 %
Общо	69 %

Събиране на данни

Въпросникът е разпространен чрез отделите "Човешки ресурси" и "Връзки с обществеността". Потенциалните респонденти са избрани на случаен принцип. Коректно попълнени са 145 анкетни карти. Таблица 1 съдържа обобщение на демографските въпроси.

Таблица 2 представя обобщение на въпросите, свързани с критериите за изграждане на социално отговорна корпорация. Тази част от изследването е извършена на база Ликертовата скала – въпросът е формулиран като оценка, с която анкетираният може да се съгласи или да не се съгласи в различна степен. Голямата част положителни отговори говори, че работодателите си дават ясна сметка за въздействията на минната индустрия. Важно е да се отбележи, че работещите виждат и оценяват усилията в посока околна среда, местни общности, здравословни и безопасни условия на труд.

Образование (n = 145, 34 липсващи)	
Средно	29 %
Средно-специално	15 %
Висше	33 %
Общо	77 %
Месторабота (n = 145, 48 липсващи)	
Администрация	16 %
Производство	51 %
Общо	67 %

Таблица 2

Критерии	Да		По-скоро да		По-скоро не		Не		Не знам		Няма отговор	
	Честота	%	Честота	%	Честота	%	Честота	%	Честота	%	Честота	%
Въздействие върху икономическия сектор	127	87.55	13	9.00	1	0.69	3	2.07	0	0	1	0.69
Основни социални въздействия	132	91.0	9	6.24	2	1.38	2	1.38	0	0	0	0
Основни екологични въздействия	129	88.95	11	7.6	2	1.38	1	0.69	0	0	2	1.38
Ключови приоритети по КСО	106	75.00	22	15.2	4	2.76	2	1.38	0	0	11	5.66
Планове за действие и програми за намаляване на неблагоприятните въздействия върху околната среда	126	85.24	14	11.31	3	2.07	2	1.38	0	0	0	0

Процеси за предотротяване на проблеми по отношение на здравословни и безопасни условия на труд	123	82.9	15	12.27	4	2.76	1	0.69	0	0	2	1.38
План за ангажиране на местната общност	105	72.39	31	21.4	4	2.76	0	0	4	2.76	1	0.69
Редовен диалог с местната общност	104	71.7	21	14.5	6	4.1	0	0	14	9.7	0	0

Значимост за Компанията, според работещите

Тази част от изследването е извършена по скалата на Осгуд (1 – нямат значение – 4 – много важни) и е представена в таблица 3. Големият брой положителни отговори потвърждава постиженията на компанията в осигуряването на здравословни и безопасни условия на труд, като отчита не само наличието, но и разпознаването на конкретни процеси за намаляване на риска. Служителите се

чувстват сигурни, ценени и удовлетворени. Най-трудно анкетираните откриват взаимовръзката между опазването на околната среда и по-голямата икономическа рентабилност, но това изисква и по-специализирани познания в областта на екологията. От отговорите може да се направи заключение, че се оценява ролята на компанията и личната отговорност за опазване на околната среда.

Таблица 3

Направление	Много важни	Важни	Не толкова важни	Нямат значение	Няма отговор
Опазване на околната среда	80 %	15 %	2.5 %	0 %	2.5 %
Служители и работници	63 %	25.4 %	6 %	2.8 %	2.8%
Местни общности и проблемите им	61 %	32 %	3.3 %	0.5 %	3.2 %

Целта на това проучване бе да се изясни как служителите в минната промишленост разбират усилията, които Компанията, в които работят проявяват в посока корпоративна социална отговорност. Резултатите отразяват няколко аспекта:

1. По-голямата част от анкетираните считат, че зачитането на правата на служителите, справедливите заплати и безопасните условия на труд са най-често срещани от страна на един отговорен работодател.
2. Повечето от служителите са запознати със социално отговорните дейности на техния работодател, но по-малко са тези, които пряко участват. Възможно обяснение за този аспект е, че тези дейности са бегло представени и въведени в дружествата.
3. Повечето служители оценяват основните социални, икономически и екологични въздействия на Компанията, в която работят.
4. Служителите са по-слабо запознати с конкретните ключови приоритети по корпоративна социална отговорност, планът за ангажиране на местните общности и редовният диалог с тях.

За съжаление, това изследване, което подчертава старанието на по-големите компании в посока корпоративна социална отговорност, не засяга по-малките

рудници, чиито условия на труд едва доближават европейските условия на труд, а в посока безопасност, околна среда и удовлетвореност на служителите не се прави нищо.

За да се задълбочи това изследване, в бъдеще ще се развие обхватът му, като се проучи как различните дейности по отношение на корпоративна социална отговорност въздействат върху служителите и тяхната удовлетвореност от работата.

Литература

- I. Ali, K.U. Rehman, S.I. Ali, J. Yousaf and M. Zia. Corporate social responsibility influences employees commitment and organizational performance. African Journal of Business Management. 2010, 4 (12): 2796-2801.
- Li Sun, T. Robert Yu, "The impact of corporate social responsibility on employee performance and cost", Review of Accounting and Finance, 2015, Vol. 14 Iss: 3, pp.262 – 284
- Stancu A., G. F. Grigore, M. I. Rosca, The Impact of Corporate Social Responsibility on Employees, International Conference on Information and Finance, 2011, vol. 21, pp. 11-16

Статията е препоръчана за публикуване от кат. „Икономика и управление“.